

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:
Dr. Enea Popa

Redacția: Str. Petru Maior No. 7.
Administrația: Str. Gh. Coșbuc, 34.

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare la 5, 15 și 25 a fiecărei luni
sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe anul întreg . . . . . 120 Lei
Pe jumătate an . . . . . 60 Lei
Pe trei luni . . . . . 30 Lei

Deschiderea noului an școlar.

Copiii de școală nu mai au de stat la vetrele părințești decât o zi-două. A sosit vremea să-și gătească bagajele spre a pleca la școală, — la învățătură. Cei mai mulți copii de școală, români, trebuie să-și părăsească casele părințești, iar părinții trebuie să se despartă de copiii lor, căci cea mai mare parte a copiilor dela școlile din orașe ne vin dela sate. E greu astăzi și pentru școlari, dar și părinți, cari au de adus grele jertfe cu purtarea copiilor la școală.

Un rău mare e acela, că în unele orașe nici până azi nu s'a ajuns să se clădească clădiri potrivite pentru școală. Așa că bieții părinți, pe lângă cele multe griji, mai au și gândul că odraslele lor trebuie să-și facă ciaturile de învățătură în clădiri foarte nesănătoase.

Să luăm, de pildă, Reghinul și jurul.

Avem, în Reghin, un gimnaz de stat instalat într-o clădire, care numai pentru local de școală nu-i potrivită. De opt ani de zile profesori și elevi își mănca sănătatea între zidurile acestei clădiri.

Mai este apoi ceva foarte rău pentru copiii cari fac școală la gimnazul din Reghin. Cei mai mulți dintre ei sunt băieți de țărani din comunele acestui județ. Părinții sunt oameni săraci și astfel sunt siliți să-și adăpostească copiii pe la familiile cele mai modeste, în case nesănătoase. Pe deasupra foarte mulți părinți abia le pot asigura copiilor o hrană foarte slabă, așa că din toate punctele de vedere sănătatea copiilor este primejduită în chipul cel mai serios, tocmai la o vârstă când copilul are lipsă de cea mai bună îngrijire.

Nu e destul, că omul vine la școală să se în-doape cu învățătură, ci trebuie să-și păstreze și sănătatea trupească și sufletească. Căci ce

folos de toată învățătura, dacă din cea mai fragedă tinerețe îți cheltuești sănătatea ca să nu poți ajunge să tragi roada învățăturii.

Credem, că este cea mai grabnică trebuință să se facă pașii necesari, ca statul să jertfească câteva milioane lei pentru ca să se ridice și în Reghin o clădire potrivită pentru adăpostirea celor mulți băieți, cari părăsesc satele noastre spre a se adăpa la isvoarele limpezi ale culturii românești.

Cei chemați sunt rugați să înceapă a mișca toate pietrele, spre a ajunge să avem și noi, la Reghin, o clădire școlară ca lumea.

Toată lumea de bine la va sta într'ajutor. Numai întâi de toate să se bată toaca la urechea dlui ministru Anghelescu, căci poate se va putea face ceva.

Ion Poiană

Păra dela Geneva.

În numărul trecut al foii noastre am pomenit despre păra pornită împotriva României de grozii și baronii unguri din Ungaria, din pricina că s'au împărțit și moșiile lor aflătoare în România.

Marele sfat al popoarelor (Liga Națiunilor), adunat la Geneva (Elveția), s'a frământat mult până a ajuns să deie o hotărâre în Luniă trecută. Hotărârea rostită dă dreptate — în mare parte — României, recunoscând că România a avut dreptul, ba chiar a fost silită să împartă moșiile cele mari, căci numai în chipul acesta se poate asigura pacea între granițele sale. Starea dinainte de războiu, — când câțiva grozii, baroni și boieri țineau în mâinile lor cea mai mare parte a pământului, — nu mai putea dăinui și după războiu. Numai în Ungaria lui Horthy, și a grozilor și baronilor neastâmpărați, pământul nu s'a împărțit nici după războiu, ci e tot în mâinile câtorva grozii și baroni putrezi de bogați, cari mai visează să mai poată robi vre-odată și Ardealul, luând dela țărani pământul ce li-s'a dat prin reforma agrară.

Dacă România, țară care dorește pacea și bunăînțelegerea între popoare,

s'a supus hotărârii marelui sfat al popoarelor, — în schimb Ungaria grozilor și baronilor dornici de un nou războiu nu este mulțumită cu hotărârea aceasta.

Bineînțeles păra aceasta încă nu s'a sfârșit de tot, ci urmează să se mai judece în fața unui Tribunal din Paris. Avem, însă, cele mai bune hădeji, că dreptatea României va birui până la capăt și grozii unguri vor ieși, din această păra, cu buzele fripte.

Țară de plugari.

România este o țară de plugari. Adică o țară în care cea mai mare parte a populației se ocupă cu lucrarea pământului.

De acest adevăr nu s'a prea ținut seamă și nu s'au luat măsurile de trebuință pentru îmbunătățirea soartei plugarilor. Dacă adevărul, că țara noastră este o țară de plugari ar fi intrat mai bine în capul cărmuitorilor de până acum ai României, atunci de sigur nici starea economică a țării noastre n'ar fi așa de rea cum e astăzi. Dacă s'ar fi luat din vreme măsurile de trebuință pentru o mai bună dezvoltare a plugăriei, atunci țărănimea ar fi astăzi într-o stare mult mai bună și, ca urmare, și celelalte paturi ale populației acestei țări ar avea o soartă mai bună. Între paturile deosebite ale populației unei țări este o strânsă legătură, așa că dacă uneia îi merge rău, aceasta o simt și celelalte.

Partidul liberal a făcut marea greșală, că nu s'a gândit la acest adevăr. El n'a voit să știe decât de clienții săi dela orașe, iar de sate și-a uitat cu totul, nu s'a îngrijit de loc de dezvoltarea plugăriei. Țăranii — plugarii — au văzut și simțit aceasta și de aceea nici n'au mai voit să sprijinească de loc de pe liberali, ci și-au îndreptat ochii spre partidul național-țărănesc, știind bine că acesta este partidul care se va îngriji să îmbunătățească soarta plugarilor și prin aceasta și soarta celorlalte paturi sociale.

Politica de până acum a țării noastre, reprezentată de partidul liberal, trebuie schimbată. Liberalii au pus pe planul întâiu al politicii lor foloasele și interesele fabricilor, băncilor și întreprinderilor liberale. Asta poate fi bine pentru liberali, dar e rău pentru țară.

Intr'un stat agrar (de plugari) trebuie puse pe planul întâiu foloasele și interesele plugarilor. Aceasta o voește partidul național-țărănesc și de aceea sunt liberalii așa de mâniași pe partidul nostru.

Politica în țară.

În ziua de 14 Septembrie s'au făcut alegeri parțiale în șase județe. Au fost aleși doi național-țărănești, doi liberali și doi averescani ajutați de jandarmi și administrație.

Se credea, că alegerile parțiale vor fi mai libere și mai curate decât cele făcute, pe țara întreagă, în luna Iulie. Se credea, că aceste alegeri nu vor fi pătate de atâtea fărâdelegi și chiar cu moarte de om. Se credea, că hojiile și ticăloșiile din Iulie, când Regele Ferdinand zăcea bolnav în pat, nu se vor mai repeta și sub domnia Inaltei Regențe. Se credea, că dl Brătianu și toată șlehta liberală din țară își va da seama, că nu e lucru cuminte să-și bată prea mult joc de lege, căci la urmă o să se spargă oala. Dar numai se credeau toate acestea, căci liberalii au lucrat tot așa de hojeste și în aceste alegeri parțiale, ca și la alegerile din Iulie. Administrația, bătașii și jandarmii forfoteau peste tot locul. Alegătorii au fost bătuți, chinuiți, ba unul a fost chiar omorât. Candidații au fost împiedecați să-și facă propaganda. Bărbații de încredere, la multe secții, au fost împiedecați să între în sala de votare. Voturile au fost furate la câteva secții, numai așa au putut ieși candidații liberali și averescani.

Slabe lucruri! Rușinoase fapte!

Până când își vor mai bate joc liberalii de populația acestei țări?

Din pricina marilor nelegiuiri și hojii săvârșite la alegerile dela Bălți, mai mulți deputați ai partidului național-țărănesc, cari au luat parte la această alegere, au trimis Inaltei Regențe următoarea telegramă:

Palatul Inaltei Regențe

București.

Primele alegeri făcute sub Inalta Regență au reînnoit sistemele de teroare (apăsare) și fraudă (hojii) ale guvernului, cari au săpat desnădejdea în întreaga țară, dar mai ales în Basarabia.

De data asta, pentru reușita reprezentantului partidului averescan, desigur pentru a repeta infamul constituționalism practicat în succesiunea de guvern, s'a mers până la uciderea blânzilor moldoveni ai Basarabiei.

Dovadă rezultatul alegerilor care arată inexistența averescanilor în puținele secțiuni de votare, unde n'au putut fi îndepărtați delegații și asistenții partidului național-țărănesc, și imensa lor popularitate, unde delegații și asistenții, fiind îndepărtați magistrații (judecătorii) cu concursul (ajutorul) ofițerilor au falsificat rezultatul.

Pentru noul an școlar!

Cărți școlare pentru toate școlile
Caete necesare precum și
Creioane de toate soiurile

Penițe și tocure pentru penițe
Tușuri diferite culori
Cerneluri roșii, negre, vinete etc. etc.

Revânzătorilor capătă rabat cuvenit!

„LIBRĂRIA NOUĂ” Reghin

Pentru edificare (lămurire):

La 7 secții unde au patruns delegații noștri din optmipatrusute de votanți, averescanii au avut 395 de voturi, adică nici 5 la sută; la o singură secție unde au fost arestați delegații noștri, între cari și domnul deputat Irimescu, din douămiișasesute de voturi, averescanii au avut douămiișasesuteoptzecișipatru, adică 98 la sută. (Așadar acolo unde bărbații de încredere ai partidului național-țărănesc au putut ajunge în sala de votare, în tot locul am căpătat aproape toate voturile. Iar unde bărbații noștri de încredere n'au fost de față, voturile noastre s'au furat. Curat ca în județul nostru la alegerile din Iulie! La Deda și alte câteva locuri s'au furat voturile. Nota Red.)

Deși știm, că guvernul va recompensa (răsplăti) pe cei ce au jefuit urnele din județul Bălți, pentru a-i aduce la cunoștința țării menționăm (însmnăm) aici numele principalilor fraudatori (hoși):

Judecătorii: Cravețchi Orest, Zanglides Petre, Molic, Bercaru, Georgescu Zinca, Faar, Spițer, Petrescu, Tincievici.

Numele ofițerilor îl vom comunica ulterior.

Subscriși deputații naț-țărănești: (ss) Dr. Coltor, Irimescu, Măcărescu. Hățeganu, Lupescu, Ioanișescu și alții.

Mai însemnăm, că în urma acestei alegeri starea sufletească a Basarabenilor e foarte măhnită.

Chiar și guvernul e pus pe gânduri și este aproape sigur, că alegerea va fi nimicită și se va face o nouă alegere.

Liberalii au făcut cel mai mare păcat împotriva țării, când au amestecat pe judecători în politică și încă poruncindu-le, unora, să fure voturile cetățenilor. Mare păcat!

O crimă împotriva țării!

Fiecare abonat să grăbească cu plata abonamentului la foaie. Abonamentul e numai 120 Lei pe an și se poate plăti și în două rate. Nu mai amânați, ci plătiți grabnic.

Știri mărunte.

Sindicatul (tovărășia) băncilor din Ardeal și-a ținut adunarea generală la Cluj, — în zilele trecute. S'a vorbit acolo despre greutățile cu cari să luptă azi băncile, mai ales cele mici. Came-

tele cele mari omoară cu desăvârșire băncile mai mici. Și care să fie pricina, că anume camelele sunt așa de mari? Pricina este politica financiară (de bani) a liberalilor, cari au în mâinile lor Banca Națională. Politica făcută de liberali la Banca Națională a făcut să avem azi o lipsă așa de mare de bani și să plătim camele de 35—40 procente. — S'a mai vorbit și despre alte lucruri însemnate.

Mort pe câmpul de luptă al științei. Doctorul englez Sidney Rawson Wilson, unul din cei mai mari oameni de știință ai Angliei, a fost găsit mort în camera lui de muncă. Moartea l-a lovit în cursul unor cercetări pe cari le făcea în laboratorul său.

Mari călduri în America. În America bântuie mari călduri. Din pricina căldurilor au murit mai mulți oameni.

Di A. C. Cuza, conducătorul partidului care duce lupta împotriva jidanilor, a fost răsturnat din postul de conducător al acestui partid. În locul dlui Cuza a fost ales domnul I. C. Cătuneanu, profesor la Universitatea din Cluj, unul din cei mai mari luptători împotriva jidanilor.

Sălbătăciile unor țărani. În comuna Adargic (Basarabia) săteanul Ioan Lungu împreună cu câțiva prieteni ai săi, au bătut rău de tot pe alți trei săteni. După ce i-au bătut bine i-au uns cu păcură și au voit să le dea foc. Țăranii bătuți au fost duși la spital, iar bătașii au fost arestați.

Judecată la moarte. Femeia cu numele Snyder Ruth din orașul New-York (America de Nord) a fost judecată la moarte, din pricina că și-a ucis bărbatul într'un chip îngrozitor.

14 ani dela moartea lui Aurel Vlaicu. La 11 Septembrie a. c. s'au împlinit 14 ani dela moartea marelui nostru aviator, Aurel Vlaicu. În 1913 Vlaicu au voit să treacă, în zbor, Carpații, dar aproape de orașul Câmpina s'a prăbușit la pământ și a murit pe loc. — Implinându-se 14 ani dela moartea lui Vlaicu aviatorii români au luat parte la un parastas slujit chiar pe locul unde Vlaicu și-a aflat moartea.

Cețiți și răspândiți

„Sămănătorul“

dintre țărani; să ierte cinstită fața dumnevoastră, dar aista e un leneș, care nu credem, să fi mai având păreche în lume; și-l ducem la spânzurătoare, ca să curățim satul de-un trândav.

— Alei! oameni buni, zise cucoana, înfiorându-se; păcat, sărmanul, să moară ca un câne fără de lege! Mai bine duceți-l la moșie la mine; iacătă curtea, pe costișa ceea. Eu am acolo un hambar plin cu posmagi; ia așa pentru împrejurări grele, Doamne ferește! — A mânca la posmagi, și a trăi și el pe lângă casa mea; că doar știu că nu m'a mai pierde Dumnezeu pent' o bucățică de pâne. Dă, sântem datori a ne ajuta unii pe alții.

— Ia-auzi, măi leneșule, ce spune cucoana; te-a pune la coteț, într'un hambar cu posmagi, zise unul dintre săteni. Iaca peste ce noroc ai dat, bată-te întunericul să te bată, uriciunea oamenilor! Sai degrabă din car și mulțamește cucoanei că te-a scăpat dela moarte, și-ai dat peste belșug, luându-te sub aripa dumisale. Noi gândiam să-ți

No. G. 10.363 exec. 1927.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel prin aceasta publică că în baza deciziei No. 11880—1927 a Judecătoriai mixte din Reghin în favorul reclamantului Leon Auerbach reprezentat prin avocat Dr. G. E. Rangli pentru incassarea creanței de Lei 12000 și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 7 octom. 1927 orele 11 a. m. la fața locului în Jabeșița unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară: obiecte în valoare de 7500 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 17 Sept. 1927.

A. Vespremeanu, delegat jud. cătoresc.

Enciclopedia Română

3 volume

se caută spre cumpărare. Cine are să scrie, cu prețul la „Librăria Nouă“ Reghin

No. G. 4732 exec. 1927.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel prin aceasta publică, că în baza deciziei No. 6088—1926 al judecătoriai mixte din Reghin în favorul reclamantului Traugott Wachner reprezentat prin avocat Dr. Emil Wermescher pentru incassarea creanței de Lei 1837 și acces. se fixează termen de licitație pe ziua 28 Septemb. 1927 orele 3 p. m. la fața locului în Reghin unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară: obiecte în valoare de Lei 13000. — În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin la 9 Sept. 1927.

A. Vrespremeanu, deleg. jud.

Cartea de aur

de Teodor V. Păcățianu

se caută spre cumpărare din partea unei persoane. Eventual în schimb cu alte cărți. A se adresa la: „Librăria Nouă“, Reghin.

Sirpinolul

Sirpinolul

este cel mai bun medicament în contra boalelor de plămâni, așa ca tusa, tusa convulsivă (măgărească), asthmă și pentru tuberculozi. — Se află la

Farmacia V. MERA
REGHINUL-SĂSESC

No. G. 12102 exec. 1927.

Publicație de licitație.

Subsemnatul portărel prin aceasta publică, că în baza deciziei No. 5032—1927 a judecătoriai mixte din Reghin în fav. reclaman. Böck Andrei reprez. prin avocat Dr. E. Wermescher pentru incassarea creanței de Lei 3600 — bani și acces. se fixează termen de licitație pe ziua 3 Octombrie 1927 la orele 3 p. m. la fața locului în Reghin unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară: obiecte în valoare de 11.150 Lei. În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 19 Sept. 1927.

A. Vespremeanu, deleg. jud.

No. 707/927 port.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștință publică că în baza deciziei No. 5300/2-1926 și No. G. 1068/1927 a Judecăt. mixte Gheorgheni în favorul reclamant. Berkovits și Ackermann repr. prin adv. Dr. M. Fejér pentru incas. creanței de 900 Lei și acces. se fixează termen de licitație pe ziua de 8 Octomb. 1927 orele 10 a. m. la fața locului în comuna Gheorgheni la locuința urmăritului unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară: 1 divan, 1 mașină de cusut în valoare de 6000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Pretențiunea care e de incasat, face 900 Lei capital, dobânzile cu — 0/0 socotind din — — — — — iar speșele până acum stabilite de — — Lei — bani.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora, în senzul art. 102 legei LX. din 1881.

Gheorgheni, la 12 Septembrie 1927.

V. Lörincz, portărel.

No. 633—927 port.

Publicație de licitație

Subsemnatul portărel prin aceasta publică că în baza deciz. No. 3271/2—1926 și No. G. 1494/927 al Jud. mixte din Gheorgheni în fav. reclamant. Dr. Mihail Fejér pentru incass. creanței de Lei 10.000 și acces. se fixează termen de licitație pe ziua de 29 Septembrie 1927 la orele 10 a. m. în orașul Gheorgheni la locuința urmăritului unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară: 1 car de carat, 2 vaci în valoare de 15.000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Pretențiunea care e de incasat, face 10.000 Lei capital, dobânzile cu 14% socotind din 1 Maiu 1926, iar speșele până acum stabilite de 2846 Lei — bani.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora, în senzul art. LX.: 1881, §. 192.

Gheorgheni, la 27 August 1927.

V. Lörincz, portărel.

Povestea unui om leneș.

de Ion Creangă.

Ci-că era odată într'un sat un om grozav de leneș; de leneș ce era, nici îmbucătura din gură nu și-o mesteca. Și satul văzând că acest om nu se dă la muncă nici în ruptul capului, hotărî să-l spânzure pentru a nu mai da pildă de lenevie și altora. Și așa se aleg vreo doi oameni din sat și se duc la casa leneșului, îl umflă pe sus, îl pun într'un car cu boi, ca pe un butuc nesimțitor, și hai cu dânsul la locul de spânzurătoare.

Așa era pe vremea aceea.

Pe drum se întâlnesc ei cu o trăsură, în care era o cucoană. Cucoana, văzând în carul cel cu boi un om, care sămăna a fi bolnav, întrebă cu milă pe cei doi țărani, zicând:

— Oameni bunil Se vede că omul cel din car e bolnav, sărmanul, și-l duceți la vro doftoroaie undeva, să se caute.

— Ba nu, cucoană, răspunse unul

dăm sopen și frânghie. Iar cucoana cu bunătatea dumisale, își dă adăpost și posmagi; să tot trăești, să nu mai mori! Să-și pue cineva obrazul pentru unul ca tine și să te hrăniască ca pe un trântor, mare minune-i și asta! dar tot de noroc să se plângă cineva. Bine-a mai zis, cine-a zis că: „Boii ară și caii mânăncă“. Hai, dă răspuns cucoanei, ori așa, ori așa, că n'are vreme de stat la vorbă cu noi.

— Dar mueți-s posmagii, zise atunci leneșul cu jumătate de gură, fără să se cărnească din loc.

— Ce-a zis? întrebă cucoana pe săteni.

— Ce să zică, milostivă cucoană, răspunde unul, ia, întrebă că mueți-s posmagii?

— Vai de mine și de mine, zise cucoana cu mirare; încă asta n'ain auzit! Da el nu poate să și-i moaie?

— Auzi, măi leneșule: te prinzi să moi posmagii singur, ori ba?

— Ba, răspunse leneșul. Trageți mai bine tot înainte! ce mai atâta grijă, pentru asta pustic de gură!

Atunci unul dintre săteni zise cucoanei:

— Bunătatea dumnevoastră, milostivă cucoană, dar degeaba mai voiți a strica orzul pe găște. Vedeți bine, că nu-l ducem noi la spânzurătoare numai așa de flori de cuc, să-i luăm năravul. Cum chitiți? Un sat întreg n'ar fi pus oare mână dela mână, ca să poată face dintr'insul ceva? Dar ai pe cine ajuta? Doar lenea-i împărăteasă mare, ce-ți bați capul!

Cucoana atunci cu toată bunevoința ce avea, se lehametește și de binefacere și de tot, zicând:

— Oameni buni, faceți dar cum v'a lumina Dumnezeu!

Iar sătenii duc pe leneș la locul cuvenit, și-i fac felul. Și iacă așa a scăpat și leneșul acela de săteni și sătenii aceia de dânsul.

Mai poftiască deacum și alți leneși în satul acela, dacă le dă mâna și-i ține cureaua.

Ș'am încălicat pe-o șea, și v'am spus povestea așa.